

Missiós levél.

Legutóbb eltávozott két missziós nővérünkről, kedves Apollónia és Teréz nővérekről keveset olvastunk még kis Lapunk hasábjain. Sok viszontagság után Madagaszkárba érkezve, néhány hónapig a Központi-házban tanulgatták a nehéz francia s még nehezebb maláj nyelvet. Majd első állomáshelyükre; Vohipenoba kiküldve engedélyt kaptak, hogy Farafanganában kiszálljanak és kedves Kiss Ágnes nővérünkkel találkozhassanak. Elképzelhető ennek a viszontlátásnak öröme! Csak egy-két napot tölthettek ott, mert a kötelesség sürgette már új állomáshelyükre való érkezésüket. Alább következő levelük tanúsítja, hogy már teljes missziós munkában vannak s ugyancsak kijut a részük a nehéz- ségekből és áldozatokból.

Vohipeno, 1935 nov. 12.

Valójában nem rajtunk múlik, hogy még csak most írunk. Hihe- tetlenül be vagyunk fogva testileg, mint szellemileg. Valamiképen szá- mításon kívül van az, hogy mi két nyelvet tanulunk egyszerre. Engem például, (Teréz nővért) beállítottak 90 gyermek közé a nélkül, hogy csak annyit is tudnék malájul, hogy: állj fel, vagy ülj le!

Az első napokban bizony, nem egyszer fojtogatott a sírás, Istenem, mi lesz velem! Mit csináljak ennyi aprósággal? Nagyon aranyosak vol- tak. Annyi kéréssel ostromoltak. Annyit meséltek, hogy azt sem tudtam, melyikre nézzek, melyiket hallgassam meg. Persze egyiket sem érte- tem s a kis nebulók ezt csakhamar észre is vették. Kezdték elhúzódn- ni tőlem. Ekkor éreztem a teljes súlyát annak, mi az, ha az embernek föltétlenül beszélnie kellene és nem tud. Ezt csak az tudhatja, aki ke- resztül ment rajta!... Mi csak könyvből tanultuk a malájt s nem elég ez ahhoz, hogy a néppel boldogulni tudjunk.

Szegény jó Apollónia testvérem is jól be van fogva reggeltől-estig. Tisztségei a következők: Hálós és kápolnás. Mert van ám nagyon he- lyes kis kápolnánk is az udvar közepén. Valóságos templom módjára épült, csak igen kicsi. Hetenkint egyszer, pénteken van itt szentmise; egyébként a plebánia-templomba megyünk mindennap. De nem va- gyok még kész tisztségeinek felsorolásával. Következik az ingyen-ren- delő körülbelül tízig s utána a nagyobb leányokat kézimunkára tanítja az én jó öreg testvérem, aki e hónapban két jubileumot is volt szerencsés meg- érni: életének 40. és szenthivatásának 20. évét. Isten éltesse még sokáig!

(Folytatjuk.)

Hitbuzgalmi lap. Megjelenik havonta, júl. - aug. kivételével. A kiadásért felel: Proiszl Angela tart. fön. Felelős szerkesztő: Áronffy Ferenc tart. ig. Nyomatott az „Irgalmasnővérek Házinyomdájában” Budapest. Felelős vezető: Laiszky Jenő.

A levelezésekről.

Főtisztelendő Cazot igazgató-atyától.

A levelezésről is ugyanazt mondhatjuk, mint a nyelvről: nincs annál jobb, de nincs is rosszabb. S tényleg, a levelezés nem más, mint a beszéd meghosszabbítása, s pedig meghosszab- bitása akár a világ másik végeig is.

Néhány szóban összefoglalom most tehát a levelezés szük- séges voltát, hasznosságát, határát és veszélyeit.

Elsőben is szükséges a levelezés: amikor elüljáróinknak, családunk tagjainak írunk s bizonyos ügyeket elintézőnk. Szük- séges végül minden levél, amit kötelességből írunk. Itt nincs is habozásnak helye: kötelességünk, tehát megírjuk, még akkor is, ha nehezen tesszük. Ez a *szükséges levelezés* a legkevésbé ártalmas.

Van hasznos levelezés is s ennek igen tág a tere, sőt nem is tudjuk, hol a határa. Hasznos dolog, ha időről-időre hírt adunk magunkról rokonainknak, barátainknak, ismerőseinknek. Hasznos dolog, ha oly egyéneknek írunk, akiben a lelket akarjuk fenntarta- ni, avagy jobb belátásra bírni; ha kapott levelekre megírjuk a szükséges választ.

De a hasznos levelezésnek határa van. Mert amint vannak haszontalan szavak és oly egyének, akiknek szóáradata kifogy- hatatlan, éppúgy van haszontalan levelezés is, amelynek szóára- data szintén kifogyhatatlan. Ilyenek leginkább a baráti levelezé-

145

sek. Erre fordítjuk most figyelmünket; mert nincs ennél haszontalanabb és veszedelmesebb dolog.

Vannak talán egyének, akik ragaszkodnak hozzánk s akiket mi is nagyon szeretünk. De távol vannak tőlünk. Szívünk szenved emiatt és arra készlet, hogy írjunk nekik. Talán valamely volt társnőnk, akivel nagyon rokonszenveztünk; volt tanítványunk, volt betegünk, stb. Nem kételkedem benne, hogy levelezésünkkel csak jót akarunk; de éppen itt kezdődik a nehézség és sokszor a visszaélés is.

Jót akarunk tenni ezzel a lélekkel? De vajjon van-e hozzá hivatottságunk? — De azelőtt mellettem volt és nagyon jó befolyást gyakoroltam reá. — Lehetséges; de akkor még volt kegyelme és megbízatása hozzá, most pedig már nincs. — De hát akkor veszni hagyjam? — Azt éppen nem; de vajjon biztos-e benne, hogy nem akadályozza meg azt a jót, amelyet mások hivatottak e lélekben végbevenni?

Talán éppen az ön leveleinek hatására nem tud hozzászokni új nővéréhez. Mindig összehasonlításokat tesz kettőjük szeretete és önfeláldozása között. Lelke talán éppen az ön leveleinek hatására nem tud megnyugodni, hanem lázadzik és kitart dacos szellemében. Az új nővért talán éppen ön miatt nem tudják megszeretni sem nővértársai, sem pedig a gyermekek. Ön miatt nincs tekintélye előttük; ön miatt töltik idejüket azzal, hogy összehasonlítgatják a múltat a jelennel; s ott van a sok zúgolódás, kritika és dac. Mindezért ön felel majd egykor a jó Isten előtt. Pedig meglehet, hogy az, aki önt ott most helyettesíti, minden tekintetben magasan felette áll; de az ön végeláthatatlan levelezése mégis lehetetlenné teszi helyzetét.

S mennyi haszontalan dolog fordul elő az ily levelekben! Mennyi sajnálatos besúgás, hírhordás, megszólás és indiszkrécio... Tehát mennyi hiba, sőt véték! S mindez egy Istennek szentelt személy tollából kerül ki? Egy nővér talán hibát követett el. Ez sajnálatos dolog ugyan; de még sajnálatosabb, hogy az egész világnak meg kell azt tudnia. Egyik nővér talán rossz természetű; csakhamar alig talál már helyet a tartományban, mert a levelezések útján már mindenki ismeri! Sokszor nem is bizonyos még valamely dolog s máris, mint bizonyosat híresztelik. Vajjon nem rágalom-e ez?

De borítsunk fátyolt a Társulat e sebeire. Csak könyörgöm:

kevesbbitsek leveleiknek számát, de a levél-oldalak számát is!

Tartsák be híven a Társulat ama szokását, amely elkerülhetetlen szükség esetén kívül megtiltja a levelezést az Advent és Nagyböjt folyamán. Maradjanak hívek a szemináriumban tanult ama szokáshoz is, hogy havonként csak egy levelet irjanak családjuknak. Gyakorolják hűségesen Szentszabályuk ama pontját is, mely azt kívánja, hogy minden levélíráshoz engedélyt kérjenek és ama levelek kivételével, amelyeket felettes-elüljáróiknak írnak, minden levelüket nyitva adják át szolgáló-nővéruknak.

„A romlás kezdete ez a Szeretet-leányainál — mondotta Szent Vince. — Hogy nem mutatják meg, annak a jele, hogy van benne valami rossz, amit el akarnak titkolni.“ — Vessenek már egyszer véget ennek az írási viszketőségnek!

Ha egy nővér vagy szolgáló-nővér elhagy egy társházat, szakítson meg vele minél előbb minden összeköttetést. Egyetlen levélben válaszolhat még azoknak, akik sajnálkozásukat fejezik ki távozásán, bár ez a sajnálkozás sem mindig egészen őszinte. Egyszer felelhet a nevenapjára vagy újévre küldött jókívánságokra is. De ez már elég. A második évtől kezdve semmire se válaszoljon többé. Határozottan váljanak meg mindentől!

Végezetül Szent Vince következő szavait idézem: „Végül olyan leányokat keresünk, akik nem szeretnek írni, sem levelet kapni rokonaiktól, barátaiktól vagy bárkitől. Mert rossz jel az, ha a Szeretet-leányai erre az útra térnek; bizony nagy hibákba eshetnek e tekintetben! Ismertünk egyéneket, akik azért vesztették el hivatásukat, mert az elüljárók engedélye nélkül írtak és olvastak leveleket. Bizony, nővéreim, ezek jól kezdték a dolgot és mégis hivatásukhoz egészen méltatlan viselkedéssel fejezték be. Mondom, nővéreim, bármiféle ürügy alatt se igyekezzenek levelezni gyóntatójukkal vagy papokkal, hogy fenntartsák velük az ismeretséget vagy barátságot. Azok a nővérek, akik az elüljárók tudta nélkül fogadnak vagy írnak leveleket, sok egyéb hűtlenségre is képesek“...

A Társulat iskolájában. (Nagyontisztelendő Chaplain anyától.)

A Szeretet-leányának érintkezése nővértársaival.

A másik társház nővéreivel. — „Ha az utcán jártukban — mondja Buchepot nővér — egy nővérrel találkozunk, aki ugyanazt a szentruhát viseli, mint önök is, nem tölti-e el lelküket öröme-érzet arra a gondolatra, hogy ez is az Úr Jézus arája és az Ő szent szerelmében az önök nővére?...” Ez az érzet arra ösztönözzön, hogy siessünk őt szeretettel üdvözölni akkor is, ha személyesen egyáltalán nem ismerjük. Kedves Battet nővérünk, a szeminárium harmadik igazgató-nővére, († 1915.) mindig arra törekedett, hogy azt az akár fiatal, akár idős nővért, akivel az utcán találkozott, szívélyes tisztelettel elsőnek üdvözölje.

Maga Szent Anyánk kérte Szent Vincét, hogy társulatunkba bevezesse ezt a testvéries szokást. „De mit szól hozzá a világ? — veti ellen maga a szent Alapító. — Ej, nővéreim, azt mondja majd, hogy nővéreink jól nevelt egyének s épül rajta.”

A gyengéd lelkületű nővér más társulatok tagjait is könnyed főhajtással üdvözli, mert Jézus aráit tiszteli bennük és Szent Pál következő tanácsát gyakorolja: *Legyetek egymás iránt gyengédek, a tisztelet dolgában egymást megelőzők!* (Róm. 12, 10.)

Ha másik társházból jön hozzánk egy nővér, emlékezzünk rá, hogy szent Szabályaink és Szokásaink nem engedik meg, hogy kezet fogjunk velük vagy oly módon fejezzük ki szeretetünket, amint azt a világban teszik. Kövessük a jó Thirion nővért († 1903.), akinek a szíve telve volt ugyan szeretettel, de amellet meg tudta őrizni a keresztény szűzhöz illő komolyságot és sohasem tűrte a szeretet túlzott kitéréseit.

Ha hosszú utazásról tér meg a nővér vagy pedig több év óta nem láttuk, akkor megölelhetjük, de mindig térdenállva.

„Ez a szokás oly egyszerű és oly szép! — mondogatta bold. eml. Kieffer anyánk. Szinte mennyei jellegűvé teszi a szeretetnek ezt a megnyilvánulását, amelyhez pedig oly könnyen férközhetnek valami kevésbé természetfölötti érzés. Ha az égben ölelkeznek, bizonyára ily módon teszik.” — És Fra Angeliconak arra az elragadó festményére utalt, amely két angyalt ábrázol, akik tényleg, térdenállva ölelik át egymást. Ez a jó anya mindig nagyon vigyázott arra, hogy Társulatunk e szokásában megőrizzük ezt a

mennyei jelleget. Mikor még mint fiatal nővért elhelyezték Agenből, egyik nővértársa könnyekkel szemében ölelte át s e közben valószínűleg túlságosan kifejezte természetes érzéseit, — azonnal félrehívta és így szólt hozzá: „Ne feledje, hogy sohasem szabad többé valakit úgy átölelnie, mint most tette velem. A teremtmény semmi. A jó Istent lássa mindenki s akkor majd olyanná lesz, amilyennek látni óhajtom önt. Isten vele!” — Ez az istenhozzád mélyen vésődött bele a nővér lelkébe és soha többé el nem felejtette.

Ha egy nővér átmenetileg tartózkodik házukban, a szeretet és a jóneveltség egyaránt azt kívánja, hogy figyelemmel és testvéri szeretettel viseltesünk iránta. Kedves Garrigues nővérünk-ről († 1901.) följegyezték, hogy — ha vendég-nővér érkezett, — mindig sietve engedte át neki a helyét akár a kápolnában, akár másutt.

Nagyontiszt. Labreuil shanghai-i vizitátornő, († 1905.) mindenkor nagy figyelemmel volt az átutazó nővérek iránt. A Központi-ház nem volt ugyan még teljesen berendezve és nehezen szállásolták el a vendég-nővéreket. Mindamellet a legnagyobb szívélyességgel fogadta őket s addig maradhattak ott, amíg csak jól esett nekik. Távozásuk alkalmával is biztosította őket, hogy anyai szeretettel fogadja őket bármikor, ha visszajönnek. „Szegény gyermekek, — mondotta jóságosan; — jót tesz nekik egy kis levegő-változás.” A Központi-ház nővéreinek is mindig ajánlotta, hogy nagy szeretettel fogadják a missiókból érkező nővéreket; tudjanak értük áldozatot hozni, magukat feledni és megsokszorozni; sokszor még a szünórától is elmaradni, hogy elkísérjék őket valahová vagy egyéb szükségleteikről gondoskodhassanak. De mikor jó későn megérkeztek végre a társulati-szobába, mily boldoggá tette őket a vizitátornő kegyes mosolya: „Jöjjenek csak, jöjjenek! — mondotta. — Sokat végeztek, ugyebár?... Üljenek csak le gyorsan! Milyen nagyra tartja majd a jó Isten azokat a szolgálatokat, melyeket nővéreinknek tettek!”

Még ugyanazon község nővérházai között is nagyon szívélyes legyen az érintkezés. Boldogemlékű Devos anyánkról följegyezték, hogy mint fiatal szolgáló-nővér oly szeretetteljes volt a szomszédos társházak nővérei irányában, hogy mindenkor késznek mutatkozott szolgálatukra s ezek bátran kérhettek tőle akármit.

Kínálkozó alkalmakkor oly szép látványt nyújt, ha ugyanazon nemzet különböző társházainak szolgáló-nővérei előzékenységet és gyengéd szeretetet tanúsítanak egymás iránt! Amikor Nápolyban nővéreink megtelepedtek a Szent Januárius-menedékházban, a város nővérházai szinte versenyre keltek egymással, ki segíthet nekik legtöbbet. Egyes házak szorgalmasan varrogatták a fehérneműt, amely hiányzott még az új házban. Mások kölcsönadták a szükséges tárgyakat vagy pedig kivették részüket a ház berendezésének és az installációnak fáradságos munkáiból. A jó Huc nővér († 1923.), a nápolyi *Mater Dei*-árvaház szolgáló-nővére, nagy gyöngédségében mindennap kész ebédet küldött a kis család részére s az oly jól volt elkészítve, hogy meglátszott rajta a jó anyának szeretetteljes, személyes örködése a főzés felett.

Ha ily módon értik meg és gyakorolják a szívélyességet, akkor Társulatunk tényleg „kis mennyország” lesz és miként a jó Pinat nővér mondta: „az ember erői szinte megkétszereződnek a jó Mester szolgálatában.”

Bennlakó és árva gyermekeink nevelése.*

3. Vallásos nevelés.

A gyermekeknél alkalmazott nővérnek legfőbb gondja a gyermekek *vallásos nevelésére* irányuljon. Arról van szó, hogy fiatal leányaink egyszer meggyőződéses keresztényekké legyenek, akik az élet mindennemű kísértéseiben megállják helyüket.

E tekintetben ne elégedjünk meg a szoros értelemben vett hitoktatással. A gyermek a hittant csak tantárgynak tekinti éppúgy, mint a számtant vagy a nyelvtant. Csak az emlékezete működik benne. Kell, hogy a gyermek már egész fiatalon bizonyos természetfölötti látókörbe emelkedjék, amely egész gondolkodását, ítéletét, okoskodását irányítsa. Nem kell e célból mást tennünk, mint jól megérteznünk vele, hogy Isten állandóan mellette van; hogy szereti őt és megfigyeli; hogy hibáival megbántja szent Fölségét, de Ő mindig kész azokat megbocsátani és minden kérését meghallgatni. Ily módon egyenes és bensőséges érintkezésbe lép a fiatal lélek Jézus Krisztussal, Most már szívből is tud imádkozni s ez a szívbeli imádság a legjobb bizonyítéka an-

*A szolgáló-nővér gondoskodik, hogy e sorozatos cikkeket elolvassák a gyermekeknél működő nővérek.

nak, hogy a vallás a gyermekekre nézve már nemcsak valami, hanem inkább „valaki.”

A Szeretet-leányának, mint a Szűzanya védencének, nem fekszik-e nagyon a szívére, hogy gyermekeinek lelkébe is beleoltsa azt a gyermeki bizodalmat és gyengéd tiszteletet a Szentséges Szűz iránt, mely az ő lelkét eltölti? Bármely ifjúsági egyesületek álljanak is rendelkezésére a Csodásérem társulatában, mindenkor Szűz Mária által vezesse a gyermeket Jézushoz!

Az előkészület az első szentáldozásra, — ami felé a gyermek összes vágyait összpontosítanunk kell, — a leghatalmasabb eszköz arra, hogy gyenge akaratát megerősítsük és szívében egészen új szeretetet ébresszünk a szent Eucharisztia iránt, s ez az évek folyamán csak növekedjék benne. A szentségek fölvétele általában oly kényes kérdés, hogy csak nagy tartózkodással szólíthatjuk föl a gyermekeket arra, hogy a szentgyónáshoz és kivált a szentáldozáshoz járuljanak. Sohase intézzünk hozzájuk indiszkrét kérdéseket e tekintetben. Hosszabb távolmaradásuk miatt se tegyünk célzásokat. Ne szaporítsuk a közös szentáldozásokat sem; mert a leányka rossz lelkiismerettel sem mer talán távolmaradni az Úr asztalától s mily felelőség ez reánk nézve! Szoktassuk rá gyermekeinket, hogy lelkiismereti kérdéseiket csakis gyóntatójukkal beszéljék meg; sohasem egymás között. Ha a gyermek magától jön a nővérhez, hogy tanácsát kérje, hogy benső kételyét vagy aggályát előtte foltárja, nem volna illő dolog, hogy elutasítsa vele. De sohase tegyünk részletkérdéseket. Tapintattal és nagy diszkrécióval járjunk el úgy, mint egy édesanya tenné, aki előtt leánykája bizalmas vallomás tett.

Többször figyelmeztettük már kedves nővéreinket arra, hogy a Társulat gyakorlatai még a nagyleányok lelki-életének sem felelnek meg. Így például ne mondassuk velük a szentolvasót úgy, amint mi mondjuk a Társulatban; ne végeztessük velük a nagy óraimát, még kevésbé a háromórai imádat. Az egyik internátusban szinte klauzurások voltak a gyermekek; még a havi szentmagányt is végezték! Évi lelkigyakorlatot végezzenek, különösen a nagyobbak; de az elég is. Az igaz, hogy a Mária-gyermekek gyakorlatai között a *havi magábaszállás* is szerepel és legújabbban megjelent Kézikönyvükbe is bevezettük ezt a gyakorlatot. De abból is láthatják, mily tágan értendő ez a „havi magábaszállás”. Egészen összeegyeztethető a napi, rendes foglalkozásokkal.

Csupán szentmishallgatást és szentáldozást ír elő kis gyakorlatias lelkiismeret-vizsgálattal, hogy a keresztény és apostoli lelkiéletet mindinkább kimélyítse.

Az apostoli lelkületet! Ezt ismételtelen hangoztatjuk. Igen, lényeges alkotó része legyen ez annak a vallásos nevelésnek, amelyet bennlakó és árva gyermekeinknek adunk. Hiszen az intézet falai között az önzés jobban kifejlődött bennük, mint bárki másban és maholnap talán a legkereszténytelenebb környezetbe távoznak el tőlünk. Ébresszük fel lelkükben a vágyat, hogy a lelkek megmentésén fáradozhassanak. Legjobb eszköz ez arra, hogy tevékeny katolikusokká legyenek és szívükön hordják Anyaszent-egyházuk, egyházmegyéjük, plebániájuk, szociális és hivatásos környezetük nagy szándékait.

A nővérnek, aki igazán szíven hordja gyermekeinek ezt a meggyőződéses és valóban katolikus kiművelését, alkalmat szolgáltathat erre bármi is: egyikük valami megjegyzést tesz a sétán; egy-egy jellemző karaktervonás; valamely tény, amelyet az Evangélium világosságába állíthat; a társalgás folyamán elejtett szó, mely téves ítéletet árul el; és így tovább. Számtalan ily alkalom kínálkozik a nap folyamán; csak meg kell ragadni és felhasználni.

Említettük már a szentmisét. Nem győzünk sajnálkozni a fölött, hogy egyes árvaházakban fölkeltek az öt-hatéves gyermekeket néhányszor a héten reggeli öt órákor, hogy szentmisére vezessék. Még olvasni sem tudnak s azért a szegény kicsikék újból elaluszhatnak a kápolnában. Nem ezekből lesznek-e majd azok a lanyha keresztények, akik minden vallásos gyakorlatot abbahagyva, így mentegelőznek; „Egész életemre eleget imádkoztam már a nővéreknél!”

Ami a közepeseket és nagyokat illeti, nem volna-e elegendő, ha szabályzatuk csak egy köznapi írná elő nekik a szentmisét, például péntekre? Ha a többi napot szabadságukra bíznók, bizonyára jobban kifejlődnének bennük az egyéni áhítat és buzgóság. Azon a nagygyűlésen, melyet nemrég tartottak még Párisban a katolikus ifjúság nevelése érdekében, kiderült, hogy az internátusi növendékek legnagyobb része úgy tekinti a köznapi szentmisét, mint valami kényszermunkát. Korán kelnek, mert nem tehetnek másképp s úgy mennek a kápolnába, mint valami automaták. Az akaratnak semmi része sincs benne. A legtöbb gyermeknek fogalma sincs arról, ami az oltáron történik. Meg kelle-

ne magyarázni nekik a Kálvária véres drámájának vérontás nélkül való megújítását és azt, hogy minden keresztény mit vigyen az oltár elé! Akkor az ifjúság önszántából venne részt a szentmisén és nem volna szükség arra, hogy szentolvasó-imával vagy közös énekkel tartsuk fenn köztük a fegyelmet.

A régebben bevezetett *Tanulmányi körök* is szép eredményre vezethetnek. Ugyanezt érhetjük el egy jól képzett elit-csapat-tal is, amelynek mindegyike saját körében működik. A gyermek sokkal erősebb meggyőződést szerez a társától, mint a tanítójától. A legutóbb megtartott lille-i egyházmegyei kongresszuson különös módon tanulmányozták ezt a kérdést s meglepő eredményre jutottak. Míg eddig az intézeti növendékek leckéjüket tanulták a mise alatt, egynéhány ilyen „buzgólkodó” megmagyarázta nekik, mit tesz résztvenni a szentmisén és a nap folyamán abból élni. S a hatás oly feltűnő volt, hogy az igazgató, a prefektus, de még a lelkiatya sem ért el ehhez hasonlót. Az apostolkodásnak ama neme ez, melyet Szentséges Atyánk is annyira ajánl: a környezet meghódítása a környezet által.

Teljes szabadságot hagyjunk a gyermekeknek a Szentség-látogatást illetően is. Vannak házak, ahol következetesen távol tartják a gyermekeket a kápolnától, „hogy be ne piszkítsák a parkettet!” Nem sajnálatos dolog-e, hogy ily kicsinyes ok miatt megfosztják Üdvözítőnket a gyermekek látogatásától, akiket annyira szeret!

Másutt pedig, ahol a Szentség-látogatás a szabályzat egy pontja, éppoly gépiesen végeztetik ezt is, akár csak az ebédlőbe-menést. Azt megengedem, hogy a gyermekek nevelésével bizonyos rendnek és fegyelemnek kell társulnia: de már ebben a pontban engedjünk nekik egy kis szabadságot! Ha úgy érzik, hogy nem kötelességük a kápolnába menni, nagyon szívesen mennek oda s még az üdülőórából is szakítanak néhány percet, hogy azt Jézusnál töltsék. És ezek az önkéntes látogatások érnek bizony, legtöbbet!

Használjuk ki végül a liturgia kimeríthetetlen gazdagságát: ünnepeit, szimbolumait, énekeit. Mindez nagy hatással van a gyermekekre: megszereti vallását, szépnek, vonzónak találja. Gondunk legyen arra is, hogy — mint a jó keresztény családokban, — úgy intézeteinkben is kellő tiszteletben és gyakorlatban részesüljenek a vallásos hagyományok és népszokások; nemcsak a

karácsonyfa, de Bellehem is a kis Jézus jászolával, a szentelt gyertya és barka, a piros tojás, a húsvéti megáldott ételek, stb. Szent vallásunk sok örömet nyújt nekünk. Kell, hogy gyermekeink úgy megszeressék e hagyományos kis szokásokat, hogy majd a családi tűzhelyükbe is bevezessék.

Így majd fiatalleányaink azon a napon, amelyen derült arccal, szabad lelkiismerettel búcsút vesznek tőlünk, arra a vigasztaló reményre jogosítanak bennünket, hogy fel vannak fegyverkezve az élet küzdelmeire és megpróbáltatásaira.

Társulati hírek.

1. Kettős szerencsétlenség Kolumbiában.

Kolumbiában a hadvezetőség határmenti hadikórházakat létesített ama beteg vagy sebesült katonák számára, akik a perui ellenségeskedések miatt a határokat őrzik. 1934 szeptemberében nővéreinket kérték a kórházak ellátására. A Társulat nem tagadhatta meg e kérést és 1935 elején kilenc nővért bocsátott a három kórház rendelkezésére Tarapacában, La Taguában és La Primavera-ban. A vizitátornó maga kísérte el őket és pedig hadi repülőgépen, mert ezekkel az őserdőkkel és hegyekkel borított vidékeken ez az egyedüli közlekedési eszköz lehetséges.

Újabban a hadügyminiszter legmagasabb elismerését fejezte ki a vizitátornó előtt a nővérek önfeláldozó munkájáért. Egyben azt kérte, hogy félvévenként váltsák fel őket úgy, mint azt a csapatokkal is teszik. Embernek ugyanis lehetetlen kibírnia azt a szélsőséges éghajlatot: reggeli hat óra előtt a metsző hideget, mely a nap folyamán hirtelen 40 fok hőségre is emelkedik. Veszedelemes láznak okozója ez!

Martinez szolgáló-nővér tehát, ki a La Tagua kórház alapítása óta kinn volt, Lemos nővérével együtt a bogotai Központi-házba tért vissza január 14-én. Hárommótoros katonai repülőgépen indultak, de a gép csakhamar rettenetes viharba keveredett. A három pilóta két óra hosszat küzdött a viharral, de a hárommótoros gép végül is darabokra tört az őserdő fáin. Kedves Lemos nővére azonnal meghalt. Szegény Martinez szolgáló-nővér súlyos sebesülésben három éjt és két napot töltött az őserdő közepén minden emberi segítség nélkül, míg végre Bogotára tudták szállítani.

Csak néhány napig élt még. Szinte csak azért tartotta élet-

ben a jó Isten, hogy elmondhassa ennek a rettenetes katasztrófának részleteit. A vizitátornó megírta e részleteket nagyontisztelendő anyánknak. Mindnyájunk épülésére majd az *Annales*-ben közlik.

A hadügyminiszter maga is eljött hozzá, hogy részvétét fejeze ki a sajnálatos eset fölött. A derék Martinez nővér azonban bámulatos derűséggel ezt a szép választ adta: „Boldogok vagyunk, hogy feláldozhattuk magunkat Istenért, a Társulatért, a hazáért! „Hogyne lenne tehát teljes a bizodalunk, hogy e kedves nővéreink, mint a kötelességtudás vértanuinak lelkét a repülőgép szárnyai egyenesen az égbe vitték!

2. A Társulat legidősebb tagja.

December 2-án húnyt el az Úrban kedves Helfenbeim Viktorina nővéreink, életének 103. és szenthivatásának 82. évében. Nikaragua Leon nevű városában a Recolection Szeretetházban töltött el több mint fél évszázadot s egészen elárasztotta azt hivatási erényeinek kedves illatával.

Bölcsője Közép-Franciaországban ringott. Húszéves korában lépett a Társulatba s mindjárt szentfogadalmainak letétele után örömmel követte az Úr hívó szavát a külföldi missiókba. Születésének százéves jubileuma még teljesen „égő lámpával” kezében találta. A legutóbbi évekig mindennap négy órakor kelt, hogy — mint mondá — elmékedését a Társulattal együtt végezhesse. Az óraimát sohasem mulasztotta el és aggodalmas pontossággal használta fel idejét akár kötésre, akár pedig, hogy még mindig gyönyörű írásával énekeket másolgasson a kis árvák számára. Példás engedelmisséget és kedves szeretetreméltóságot tanúsított mindvégig. Egyszóval, 103. életévéig úgy élt, mint a szeretetnek igazi, szent leánya.

Missiók levél. (Folyt.)

2

Bizony, szegényke, velem együtt gürcöl. Mert bizony abban a rendelőben sem könnyű a helyzet, ha az ember beszélni nem tud. Kényes dolog az orvosság beadása; ha nem értem azt a szegényt, hogy mi a panasz, mije fáj; egészen ellentétes gyógyszert adhat be úgy, hogy éppen a kezelés hatása alatt lesz csak igazán beteg az illető. Tehát beszélünk: beszélni kell tudnunk mindeneke előtt!

Most talán megsajnálják minket s azt gondolják magukban: szegények, mennyit küzdeknek! Ám, a mi kedvesnővéreink azt mondja:

„Csak szenvedjenek! Ezen a krízisen mindenkinek át kell esni. Ne kívánjanak csodát! Hiszen nem volna-e csoda, — mondja — egy félév alatt két nyelvet megtanulni s egy egészen idegenszerű éghajlatot megszokni?” Hetenkint másfél-két óránk van tanulásra. Bizony, nem sok ez. De ha nem csurran, hát cseppen. Mi azért cseppet sem vagyunk boldogtalanok és sokszor gondoljuk, hogy a jó Isten azért adja ezt a nehézséget, hogy legyen már most is egy kis szenvedni valónk. Később talán több is lesz.

Nálunk is szokás a falvakba-járás. Nővéreink 14 községet látogatnak. K. Apollónia nővér is volt már kétszer. Én pedig minden szombaton elmehetek az egyik k. nővérrel. Ő katekizmust tart, én pedig szorgalmasan varrogatok a tanuló-leánykákkal. Fölszerelésünk persze, igen szegényes. Például a harminc varrónő számára csak öt gyűszű áll rendelkezésre. Elképzelhető, micsoda harc folyik a gyűszűkért. Hogy senki meg ne rövidüljön, felírom azok neveit, akik ezen a héten varrtak gyűszűvel, nehogy a következő héten ugyanazok részesüljenek e kitüntetésben. Így aztán szent a béke.

Nagyon szegény itt a nép anyagilag, de még szegényebb, még szánandóbb lelkileg. Rengeteg még a pogány s bizony nagy azok száma is, akik Istenről semmit sem tudnak. Például a mi községünkben — amely tulajdonkép három község egymás hátán, azaz egy hegy tetején, — csak egyetlen katolikus házasság van. Sok megkeresztelt gyermek van ugyan már, a szülők azonban még pogányok. A nővértől új és szép dolgokat hallanak szent vallásunkról; odahaza a családban pedig tovább üzik pogány szokásaikat. A kétféle vallást össze-vissza keverik úgy, hogy a végén maguk sem tudják, keresztények-e, avagy pogányok. Ezért oly fontos, hogy beszélni és magyarázni tudjunk, hogy valamiképpen tisztábbá jöjjenek helyzetükkel.

Ha egy keresztény meghal, minden pogány ceremóniát is elvégez vele a rokonság. Pontosán tudni, mikor van halott a faluban; mert estétől reggelig nem szűnik meg a dob és egyéb lármás hangszer zúgása. Ez az éjjeli ceremónia. Napközben pedig esznek-isznak a halott tisztelésére. Őt magát is megkínálják s csak mikor többszöri kínálás után sem fogad el semmit, hagynak föl vele. Délután négy óra felé — ha már kicsit alábbhagy a hőség, — összeverődik a rokonság s megkezdődik a tánc. Valami egyhangú zene mellett táncolják körül a halottasházat, néha késő éjjelig. Halottjaikat napokon át nem temetik el és pedig azért, mert jelenléte feljogosít a mulatozásra. Nem egyszer négy-öt napig is őrzik a hullát s ez idő alatt 2-3 ökröt is elfogyasztanak. Persze, attól függ minden, hogy az illető szegény-e avagy gazdag.

A temetés iszonyú lármával történik. A hullát több gyékénytakaróba göngyölik s amit ezen kívül művelnek, az vidékek szerint változik. Vannak helyek, ahol a halottasházat felgyújtják s a halott minden hol-

miját eltemetik vele együtt. Ha az illetőnek véletlenül varrógépe volt, azt is vele temetik; azonkívül kanalát, tányérját, ruháit. Utóbbiakat egész apró rongyocskákra tépik össze, nehogy valaki ellopja.

Ugye, mily rettenetes szokások! Mily lelki vakság! Mikor fog a kereszténységnek most még csak gyéren elhintett magva bőséges termést hozni az igazságban!

Vohipeno, 1935 december 29-én.

Még egészen glóriás hangulatban vagyunk. Nem is csoda, hiszen egészen közel érezzük még az alig lezajlott karácsonyi ünnepeket. . .

Most kezdődik, azaz már tart is a nagy kánikula, amely bizony, kihúzódik március végéig. Hogyan enyhítjük s tesszük tűrhetővé a helyzetet? Hát bizony, csak eltűrjük a jó Isten szerelmeért, mert egyéb eszköz nem áll rendelkezésünkre. Még egy korty friss víz sem. A vizet egy folyóból hordják, amelyben ember és állat egyaránt megfürdik. Bizony nem izléses! Nem csupán a higiénia szempontjából, de azért sem, mert egy napnál tovább nem használható itt a víz, teljesen megromlik.

Nem is szabad tisztá vizet innunk, csak néhány csepp feketekávé vagy citromlevet; de általában az úgynevezett maláj-chinint isszuk. Ezt egy itteni fának leveléből készítik, teamódra. A színe olyan, mint az orosz teáé, az íze azonban nem. Az asztalon állandóan ez van italul. Cukorral vagy a nélkül, hidegen és melegen iható. Az orosztea itt igen drága csemege. Kedvesnővérünk néhány grammot féltve őriz, hogy legyen, ha valami nagy vendég, esetleg püspök érkezne. Akinek teára van szüksége, sóskalevet kap; ez a mi teánk, vagy pedig a főntemlített ital.

Kedves Ferdinanda nővér Párisból kérdezi utolsó levelében, hogy mit eszünk. „Ugyebár leveskét meg rizsecskét, rizsecskét meg leveskét?” — Hát van benne némi igazság. Itt nagyon kevés a kenyér, mert drága a liszt. Enni pedig kell; mert aki nem eszik becsületesen, azt eszi a láz. Minden étkezésnél ott a rizs, még a kávénál is. Már többször megpróbáltam kávéban enni a rizst, de nem akar sikerülni. Idővel talán majd ezt is megszokjuk.

Mivel Tisztelendő Nővérünk örömét fejezte ki a sikerült sütemény miatt, azt is megírom, hogyan készült. A gyúrotáblát az asztalra terített ruhadarab pótolta. A nyújtófát egy literesüveg, a tészta-szagatót egy doboz fedele, a tepsit pedig egy petróleumos kanna oldala. A habot vilával verjük; fakanál itt ismeretlen. Élesztő, zsír, vaj, dió, mák, mandula, tej és még sok minden, itt nem létezik. Zsír gyanánt valami preparált anyag szolgál, amely mindig folyékony állapotban van. A tej csak műtej.

Tehát se anyag, se eszköz. De azért sütünk! Otthon, bizony, kisült volna a szemünk, ha egyik-másik készítményünket asztalra kellett volna tenni. K. Apollónia nővérrel együtt dobogott is a szívünk, amikor

az első süteményt felszolgáltuk. Azonban nagy meglepetésünkre, kritika helyett égis magasztallák. Nekem szinte gyanus volt a dolog. Azt hittem, pusztá elnézésből vagy udvariasságból teszik. De azóta minden ünnepre szabad valamit sütnünk és se vége, se hossza az örömkifejezéseknek. Pedig semmi mást nem csinálunk, mint azt a szegény piskótátésztát minden lehető módon és formában. Kétszer már keltésztát is süttünk, kovással! Bizony, siralmasan nézett ki a szegény konty! Megvallom, szívesen túladtam volna a porciómon. Kedves nővéreink pedig még napok mulva is emlegették jóságát.

Ma van utolsó napja a szünidőnek. Ezt a levelet már régóta írjuk, amikor egy kis időnk van. Holnap, azaz jan. 13-án, Isten segítségével ismét megkezdjük munkánkat. K. Apollónia nővér itt ül mellettem és kicsinyeinek névsorát írja, mert megkapta a kis óvodásokat. Nagyon boldog velük, ez érthető is.

Társulatunk alapkövei.

6. Angiboust (Anzsibusz) Borbála nővér.

Borbála nővérnek az elhagyatott kis gyermekek iránt volt nagy szíve és anyai szeretete. Amikor egy kicsinek nem jutott bölcső, éjjeleken keresztül karjain tartotta a gyermeket.

A gályarabok iránt olyanféle szeretete volt, mint Szent Vincének. Lehetőség szerint mindent megtett nekik; gyöngeségeiket mindig örömmel és legyőzhetetlen állhatatossággal viselte. Csillapította az öröket, ha a rabokat ütni vagy egyébként fenyíteni akarták.

Halálos ágyán utolsó két gondolata a szegény gyermekekre és a legméltóságosabb Oltáriszentségre irányult. Betegágyához hívatta a gyermekeket, hogy őket illő keresztény életre intse. Utolsó pillanataiban nem vehette magához a legméltóságosabb Oltáriszentséget, azért kérte, hogy hozzák legalább szobájába, hogy imádhassa. Meg is tette oly áhítattal és örömmel, hogy csak úgy ragyogott az arca. És ez a ragyogása halála után is megmaradt. Oly szép volt, hogy a tömegesen hozzátóduló emberek azt hitték, hogy az arca fényezve van. Rózsafüzérekét és egyéb tárgyakat érintettek hozzá. Két napon át oly néptömeg tolongott ravatalához, hogy a kapukat már be kellett zárni.

A vele egykorúak bizonyossága szerint Angiboust nővér rendkívüli tehetséggel volt megáldva. Szelid vidámságával és vonzó modorával lelkesítette a hölgyeket a szegények szolgálatára, a szegények pedig Istenhez tértek. Gyakran lehetett látni összegyűlt

asszonyok és gyermekek között, amint nekik a katekizmust magyarázta.

Rendkívül pontos volt a szabályok megtartásában. Szent Vince és Szent Lujza leveleit tiszteletből mindig térdenállva olvasta. Saját leveleit azonban rendesen így írta alá: „a gögös Borbála.”

Kérdések — Feleletek.

1. *Mit tegyünk, ha a plebánián van már egy Mária-kongregáció (Prima primaria), a plebános úr pedig ragaszkodik hozzá és csak egy társulatot akar?*

Minthogy a Mária-társulatok igazgatója rendszerint a plebános úr, nem tehetnek mást, mint hogy kívánságához igazodjanak.

2. *Egy missióspap eszközölhet-e Mária gyermek-felvételt kápolnánkban, a plebános úr tudta nélkül?*

Nem, a missióspap csakis a társulat igazgatójának tudtával veheti fel a Mária-gyermekeket s ez rendszerint a plebános úr.

3. *Minden missióspap eszközölhet-e bárhol Mária gyermek-felvételt? A plebános úr engedélye elég-e hozzá?*

A missióspapnak elég a plebános úr engedélye a Szabályzat 11. pontjának értelmében, mely így szól: „Az igazgató... az igazgatónővel egyetértve átmenetileg bármely oly pappal helyettesítheti magát, aki engedélyt kapott, hogy az egyházmegyében egyházi ténykedéseket végezhesen.”

4. *Vajjon szegénységi fogadalmát tartja-e az a nővér, aki magánpénzét összegyűjti, sőt kamatra helyezi el ahelyett, hogy jótékony célra fordítaná?*

Ez teljesen ellenkezik a szegénység fogadalmával. A fogadalmi katekizmus azt mondja: „A Szeretet-leányai vétének szegénységi fogadalmuk ellen, ha magán-jövedelmeiket összegyűjtik ahelyett, hogy jótékony célra fordítanák.” Még meghatározott célra sem szabad engedély nélkül összegyűjteni pénzüket; mint például, hogy haláluk után szentmiséket mondjanak értük.

5. *Hiba-e az, ha valaki pénzét magánál tartja?*

Természetesen; és pedig annál nagyobb hiba, mennél nagyobb összeget őriz meg magánál.

6. A szemináriumban úgy tanultuk, hogy *enyém helyett mindig úgy mondjuk: a mienk. Ám, ez a kifejezés mindinkább kimegy a szokásból s oly elszomorító hallani a fiatal nővéreket, hogy ilyen egyszámú birtokos-alakban beszélnek. Hogyan lehetne visszatérnünk erre a hagyományos szokásunkra?*

Igen, e tekintetben a Társulat hagyományaihoz kell alkalmazkodni, amiként azt a szemináriumban tanulták. Fontos, hogy a szolgáló-nővér azonnal figyelmeztessen mindenkit, aki erről megfeledez. Az bizonyos, hogy csekélyke dolog ez. S miután nem bűn, ha valaki a Szentszabály valamely pontja ellen vétett, annál kevésbé lehet bűn a Társulat kis szokásainak be nem tartása. De jó és szent dolog, ha mindent pontosan betartanak. Ilymódon sokkal inkább megőrzik a Társulat szellemét és az egyes tagok tökéletesedéséhez is hozzájárulnak.

Cazot Emil C. M. igazgató.

Eucharisztikus óra.

Már régebben készítettek „Eucharisztikus óra” nevű grafikont, amely rajzban mutatja, hogy mikor s a világ mely pontján mondanak éppen szentmisét. Kiderül belőle, hogy mindig van a földnek olyan része, ahol éppen reggel és kora délelőtt lévén, bemutatják az Újszövetség vérontás nélküli áldozatát. Malakiás próféta jövendölése tehát már tényleg, szó szerint beteljesedett; és pedig nemcsak térben, hanem időben is. Krisztus, az örök Főpap engesztelő és dicsőítő áldozata állandóan fölszáll a menyeyei Atya trónjához.

Most egy bécsi hölgynek igen szellemes ötlete támadt. Elkészítette az „Eucharisztikus órát” mint szerkezetet is és ajánlékul ajánlotta föl a Szentséges Atyának. Ez egy óraművel egybekötött földgömb, amelynek egyes helyeit a szerkezet kivilágítja abban az órában, amikor ott mondják a szentmisét.

Hitbuzgalmi lap. Megjelenik havonta, júl. - aug. kivételével. A kiadásért felel: Proiszl Angela tart. fön. Felelős szerkesztő: Áronffy Ferenc tart. ig. Nyomatott az „Irgalmasnővérek Házinyomdájában” Budapest. Felelős vezető: Laiszky Jenő.

A nyelv

Főtisztelendő Souvay generális-atvától.

Még tart a húsvéli szentgyónás ideje. Bár a szeretet-leányát nem kell arra emlékeztetni, hogy *bűneit minden esztendőben meggyónja*, mindamellert tanácsos lesz kissé végigpillantanunk az év folyamán végzett gyónásainkra és üdvös tanulságot merítenünk belőlük.

Miről is vádoljuk magunkat, szinte rendszeresen, gyónásainkban? Majdnem minden alkalommal egyhangúlag soroljuk fel a *nyelvnek* túlszabad vagy túlélés, könnyelmű, tapintatlan, megszóló vagy rágalmazó, fölényes és gúnyos beszédeit vagy pedig hiúságait és kritizálásait. Mennyire szükséges, hogy gyakran elolvassuk Szent Jakab levelének e témáról adott tanítását!

Bizony, pirulva kell megemlékeznünk arról, hogy e komoly intelmeket újonnan megtértekhez intézte. Még nagyobb megaláztatásunkra szolgál azonban, hogy az evangéliumi tanítások követésének XIX. évszázadában is még mindig itt tartanak a keresztények, még a jó keresztények is. S mily megszégyenítő reánk nézve, hogy a Társulatban eltöltött annyi és annyi év után, még *hozzá* annyi és annyi heti vagy kétheti gyónás után is még csak ott tartunk, hogy üdvös megszívlelésre ajánlják nekünk ennek az apostoli levélnek reánk nézve kevésbé hízelgő sorait:

Ha valaki szavában nem hibáz, — írja — az tökéletes férfiú; az féken tudja tartani egész testét is. Ha ugyanis a lovaknak